

בבית המשפט העליון

רע"א 1260/12

כבוד השופט נ' הנדל

לפני :

Special Metals Wiggin limited

המבקשת :

נ ג ד

1. חיים נתנאל
2. יגאל נתנאל
3. דורון נתנאל
4. יוסף דיאמנט

המשיבים :

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי תל
אביב מיום בתיק ע"א 024026-10-11

עו"ד דניאל בוסתנאי ; עו"ד דור לוטן

בשם המבקשת :

עו"ד חיים שטנגר ; עו"ד גיא הלוי

בשם המשיבים :

החלטה

1. מונחת לפני בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בע"א 24026-10-11 (כב' השופטת י' שבח), בגדרה הורה על עיכוב ביצוע פסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו בת"א 44474/04 (כב' השופט מ' תמיר).

2. בשנת 2004 הגישה המבקשת נגד משיבים 1 ו-3 (להלן: "המשיבים") תביעה לבית משפט השלום בתל אביב-יפו, שנתקבלה (ת"א 44474/09, כב' השופט מ' תמיר). במסגרת התביעה, חויבו המשיבים לשלם למבקשת את מלוא סכום התביעה בסך של 1,110,500 ש"ח (נכון למועד הגשתה), בתוספת שכר טרחת עורכי דין בסך 175,000 ש"ח וכן הוצאות משפט בסכום של 40,000 ש"ח. נכון להיום, נטען כי החוב עומד על סכום של למעלה מ-2 מליון ₪ (סעיף 1 לבקשה). על פסק הדין הגישו המשיבים ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. כן הוגשה לבית משפט השלום בקשה לעיכוב ביצוע, שנדחתה.

בקשה נוספת לעיכוב ביצוע פסק הדין, נתקבלה על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. נקבע כי עיכוב הביצוע יותנה בהפקדת ערבות בנקאית בסך של 1,000,000 ש"ח. לאור חשיבות הדברים לענייננו, תובא החלטת בית המשפט המחוזי כלשונה:

"ההלכות בנושא עיכוב ביצוע של פסק דין כספי – ידועות. אף חוסר יכולת המערער לשלם את הסכום שהושת עליו – בלתי רלבנטי. יחד עם זאת, מאחר ועסקינן בחברות, ומאחר והמשיבה הינה חברה זרה, יעוכבו הליכי הביצוע כנגד הפקדת ערבות בנקאית בגובה 1,000,000 ש"ח תוך 20 יום מהיום".

מכאן הבקשה שלפני.

3. בבקשתם טוענים המבקשים כי עובדת היותה של הזוכה חברה זרה, אין בה כדי לעכב ביצועו של פסק דין בהיעדרם של טעמים אחרים. עוד נטען כי בין בריטניה – מדינת מוצאה של המבקשת – לבין ישראל, קיימת אמנה הדדית להכרה ואכיפת פסקי דין, ויש בכך כדי להפיג את החשש שיכול להתעורר במקרה זה. הוסף כי שגה בית משפט קמא שעה שלא נתן דעתו לסיכויי המועטים של הערעור, שיש בהם לבדם כדי לדחות את בקשת עיכוב הביצוע, בלא קשר לארץ מוצאה של המבקשת. במסגרת זו, מציגה המבקשת את גישתה ביחס לערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי, ומבקש לאיין את טענות המשיבים בערעור.

הוריתי שהמשיבים יגישו תגובתם לבקשה. בתגובה המפורטת מתרכזים המשיבים 1-3 בסיכויי הערעור, במסגרתה מעלים הם את הסתייגויותיהם מפסק דינו של בית משפט קמא, בלא להותיר אבן לא הפוכה. במסגרת זו מפנים הם לחלקים נרחבים מהכרעתו של בית משפט השלום, כמו גם חלקים נרחבים מהודעת הערעור שהגישו. עוד נטען כי המבקשת חייבת למשיבה 1 סך של 1,233.83 ש"ח אותו אין היא פורעת, וכי יש בכך ללמוד על קשיים כלכליים הקיימים למבקשת. כן צוין כי המשיבים אינם יכולים לעמוד בתשלום חוב פסק הדין, וכי די בכך כדי לעכב את ביצועו. במצב דברים זה, בו במידה ויזכו המשיבים בערעור יהיה קיים קושי לאכוף את פסק הדין בבריטניה, נוטה מאזן הנוחות לטובת המשיבים ולכן יש לדחות את בקשת רשות הערעור.

אף המשיב הפורמאלי הגיש תגובתו. יצוין כי המשיב הפורמאלי לא פתח בהליכי ערעור כלפי החלטות קמא. בנסיבות העניין ובהתאם לתוצאה אליה הגעתי, אין להעניק משקל רב לטענות משיב זה במסגרת בקשה זו.

4. בחינת טענות הצדדים מעלה 2 סוגיות עיקריות במחלוקת. הראשונה – האם יש מקום לעכב ביצועו של פסק דין שניתן לטובת חברה זרה, רק בשל היותה חברה זרה?; השנייה – מהם סיכוייו של ההליך העיקרי?

באשר לסוגיה הראשונה, סבורני כי הדין עם המבקשת. המעיין בפסיקת בית משפט זה מגלה כי נקבע לא אחת, שאין בעובדת היותה של זוכה בפסק דין חברה זרה לבדה, כדי לעכב ביצועו של פסק דין שניתן לטובתה. כפי שקבע עוד בראשית שנות השמונים השופט מ' אלון:

"מעולם לא שמענו, כי חברה זרה לא תהא זכאית לביצוע פסק-דין שניתן לטובתה, במקרה שהוגש עליו ערעור, רק משום שחברה זרה היא, וקשה יהא לדרוש בחזרה את הכספים ששולמו. לא זכותה של החברה ולא ישראליותה המה הקובעים, אלא בית המשפט ישקול כל בקשה לפי נסיבותיה המיוחדות, ובנסיבות שלפנינו אין לבקשת העיכוב עמידה כלשהי" (המ' 369/81 יצחק שובינסקי נ' קונטרס גלזשפט פיר קונטיינרורקר מ.ב.ה. (18.8.1981)).

בעניין שנדון בע"א 1509/04 דני דנוש נ' Chrysler Corporation (7.11.2004), קבעה הנשיאה ד' ביניש כי:

"טענת המבקשים כי מקום מושבה של המשיבה 1 הינו מחוץ לישראל אין בה די, בהתחשב בנסיבות הענין, כדי להצדיק עיכוב ביצוע ההחלטה בדבר תשלום ההוצאות".

אף הנשיא (כתוארו דהיום) א' גרוניס נתן דעתו לעניין בבש"א 11284/04 כרמל מרקעים בע"מ נ' Herlitz International Trading AG (30.12.2004):

"בית משפט זה כבר פסק בעבר כי עצם העובדה שהזוכה בפסק דין, שהוגש עליו ערעור, היא חברה זרה איננה כשלעצמה סיבה מספקת לעיכוב ביצועו של פסק הדין...".

הנה כי כן, המשיבים לא הצביעו על כל טעם בגינו יש לחרוג מהלכה זו. לא מצאתי טעם מדוע היותה של המבקשת חברה בריטית, כשלעצמה, מצדיקה את החרגתה מהכלל דלעיל, כפי רצון המשיבים.

5. משעה שנמצאנו למדים כי אין בעובדת היותה של המבקשת חברה זרה, לבדה, כדי לעכב את ביצועו של פסק הדין, יש לדון בשאר מרכיבי הבקשה. כידוע, בבוא בית

משפט להיעתר לבקשה לעיכוב ביצוע פסק דין, עליו לתת דעתו לשניים אלה: סיכויי הערעור ומאזן הנוחות. באשר לאחרון, עולה מדברי בית משפט קמא כי מאחר ומדובר בפסק דין כספי – על כל המשתמע מכך – על פני הדברים, ומבלי להביע עמדה מעבר לכך, אין לומר כי מאזן הנוחות נוטה לטובת המשיבים.

ביחס לסיכויי הערעור, יצויין כי בית המשפט המחוזי לא נתן דעתו אליהם. בכתבי הטענות עבי הכרס שלפני עלו טענות מטענות שונות הנוגעות לסיכויי הערעור, כמו גם מחלוקות שעניינן, בין היתר, תחולת פקודת הובלת טובין בים על ההליך, והשפעת היותם של המשיבים "משלחים" או "סוכני מכס" על החלטת בית משפט קמא. למעשה, מבקשים הצדדים כי בית משפט זה יכריע בגורלה של הבקשה, בהתאם לסיכויי ההליך בבית המשפט המחוזי, על אף שהאחרון לא הביע את דעתו בנדון. ואולם סבורני כי לא יהא זה נכון לצעוד בדרך דיונית זו. כפי שצינתי ברע"א 8629/08 דני עטר נ' יעל אשל (5.10.2011): "סדרי הדין האזרחי, כשמם כן הם. יש לשמור על הסדר. נכון שסדרי הדין אינם מטרה בפני עצמם, אך הם חיוניים להליך המשפטי. הבהירות חשובה". רלוונטית לעניין דרישת התקנות לפיה בבקשה לעיכוב ביצוע פסק דין יש לפנות ראשית לערכאה המבררת, ובאם זו דוחה את הבקשה יש לפנות בבקשה חדשה לערכאת הערעור – במקרה זה, בית המשפט המחוזי - לבירור חדש (ולא בבחינה ערעורית – וראו יואל זוסמן, סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית, שלמה לוין עורך, 1995), בעמ' 862-863). משמע, אין דרך לעקוף את הערכאה שנתנה את פסק הדין האזרחי בבקשה מעין זו. רק לאחר פניה לערכאה המבררת, ניתן לפנות בזכות לערכאת הערעור.

נכון, אין טענה כי כך נהגו המשיבים מבחינה פורמאלית, שהרי פנו תחילה לבית משפט השלום ורק לאחר מכן לבית המשפט המחוזי. ברם לגופו של עניין, כאמור, עולה כי העניין לא נדון כנדרש בפני בית המשפט המחוזי. יוצא כי בניגוד לכוונת מחוקק המשנה, בית משפט זה – כערכאת ערעור ברשות – אינו יכול להביע עמדה, הלכה למעשה, אם נפלה שגגה בהחלטת בית המשפט המחוזי. לכך יש להוסיף כי הערעור על פסק דינו של בית משפט השלום תלוי ועומד בבית המשפט המחוזי, וגם בשל כך מוטב שבית המשפט המחוזי יאמר דברו כערכאת ערעור בזכות.

6. אשר על כן מוצא אני לנכון לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות ערעור וכאילו הוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. הנני מורה על השבת הדיון לבית המשפט המחוזי, על מנת שזה ייתן דעתו לכל השיקולים הרלוונטיים, בהמשך לאמור בפסק דין זה. אין בכך משום הבעת עמדה מעבר לאמור לעיל.

המשיבים 1-3 ביחד יישאו בהוצאות המבקשת ושכר טרחת עו"ד בהליך זה בסך

6,000 ₪.

ניתנה היום, ט"ו בתמוז התשע"ב (5.7.2012).

ש ו פ ט